

Juhász Gyula utolsó utja

(A Délmagyarország munkatársától.) A költő, aki nem tudott élni, csak énekelni és a halálba menekült az élet elől, az elmúlt éjszakát a Kulturpalota előcsarnokában töltötte, amelyet szeretettel ölelt körül a legmélyebb csönd és a szegedi éjszaka. Mind a kettő megélt, jó barátja, örök utitársa, szerelmese volt és marad most már az idők teljességéig Juhász Gyulának.

A fenséges ravatal

Körül reggel fögyulladtak a fejedelmi kandeláberék és fényüket szeretettel szórták az ezüsttel díszített fekete tölgyfakoporsóra, a ráterített Jókai-lepelre és a koszorúerdőre, amely a tavasz minden illatát tömjénezte a tavasz és a virágok szerelmeseinek kihűlt szíve felé. Kívül pedig, a palota szürke homlokzatán komoran játszott a fekete zászlóval a szél, amely messzi vidékek zsoldos üdvözlését hozta el, a Tiszán és a gránicokon túlról, meleg testvérszivekből.

És Szeged népe szomoruan, lehajtott fejjel vonult el a fenséges ravatal előtt, hogy elbucsszon Szeged halott költőjétől, akit a gyász komor pompájába öltöztetett a kegyelet, hogy felkészítse az utolsó utra, a szomorú diadalutra.

Fél 12 órakor már sűrűsödött a tömeg a Kulturpalota körül, a Móra-kert virágos parktűkei között és a széles márványlépcsőkön. Diszruhás rendőrök és a Halál aransujtásos hajdui álltak őrséget a ravatal és az oszlopcsarnok előtt felállított katalafalk körül. A fölött tölgyfakapun keresztül ki-kivillant a gyertyák fénye, hogy kinn, az áprilisi ég alatt öszszelelkezzen a tavaszi nap sugaraival, amelyek áttörték az ezek szürkeségét, hogy elgyászolhassák, elsirathassák ők is szerelmesüket.

A palota lépcsőfeljárata előtt megállt az aranyos halálbatár és előtte a koszorúk fehér kocsija. A gyász hajdui lassan lehordták a ravatal mellől

a koszorukat,

először a városét, aztán sorba a többi. A kocsik hamarosan megtelt és oldaláról színesen lobogtak a széles selyemszalagok, rajtuk felírással:

„Juhász Gyulának — a Délmagyarország”, „Isten veled — Péter, Margit, Endre, Mária”, „Gyula bácsinak — Manyika, Bandika”, „Juhász Gyulának — a Dugonics-Társaság”, „A szenvedők elnémetelt dalosát siratjuk benned — Szociáldemokrata párt”, „Juhász Gyulának — Sziklai Jenő és szintársulata”, „Juhász Gyulának — a Magyar Újságírók Egyesülete”.

A tompa fényben uszó ravatal lábánál csak egy koszorú maradt, rózsaszín székfűkből, rózsaszín jácintokból és pálmalevelekből font virágcsoda. Széles rózsaszínű szalagján a fölírás: „A vízontlátásra — Édesanyád”.

A percek lassan múltak, a tömeg gyorsan növekedett. Már elborította a Móra-park minden szabad részét és ellepte a hidat is. Megilletődött csendben várta mindenki a szertartás kezdetét.

Fönn, az oszlopcsarnok előtt,

a katalafalk

két oldalán helyezkedtek el azok, akik a legközelebb álltak a költőhöz, az irodalmi és a tudományos világ képviselői. Dr. Erdélyi László rektor vezetésével az egyetem tanári kara, dr. Szalay József elnökkel a Dugonics-Társaság. Ott voltak a szomszédvárosok is. Makó küldöttségét Nikelszky Jenő polgármester és Gorcsa Péter nv. polgármester helyettes vette, Hódmezővásárhelyt, a vásárhelyi Tornvay János-Társaságot Gallyassy Miklós.

Öt perccel tizenkét óra előtt érkezett meg dr. Pálffy József polgármester vezetésével a város tisztikara és törvényhatósága, azután a Délmagyarország szerkesztője, a szegedi szintársulat küldöttsége.

Tizenkét óra után vonult föl a katalafalkhoz Raskó Sándor prelátus és a segédkező lel-

Fejfámra ...

Szegény magyar volt,
Költő volt, senki,
Nem tudott élni,
Csak énekelni.
Nem volt rossz, sem jó,
Csak ember, fáradt,
Várt, várt és nem lelt
Soha csodákat.
Mély szürkeségben
Színeket látott,
Magyar volt, költő:
Atkozott, áldott,
Juhász Gyula.

készek, valamint a belvárosi egyházi énekkar. A nehéz koporsót lassan hozták ki az előcsarnokból és helyezték a katalafalkra. Aztán elhelyezték rajta a halott költő édesanyjának hatalmas koszorúját. A mély gyászba borult család tagjai a katalafalk mögött foglaltak helyet és közrefogták a költő roskadozó édesanyját, aki szinte élettelenül meredt fia koporsójára. Azután komoran, fenségesen megkezdődött

a gyászterletés.

A gyász és a fájdalom igéi fekete szárnyakkal lebegtek körül a tömjénfüsttel fátolozott koporsót, majd az énekkar gyászdala sirt föl.

Amikor a szomorú ének utolsó akkordjai is elhaltak,

dr. Pálffy József

polgármester lépett a koporsóhoz és a gyászbaborult város nevében mondott bucsubeszédet.

— A véletlen úgy intézte — kezdte a polgármester —, hogy éppen Beethoven szimfóniájának örökszép muzsikája szállt a magasság felé, amikor híre érkezett Juhász Gyula halálának. A nagy zeneköltő legszebb alkotásának fájdalmasan szép akkordjai, a legméltóbb kíséretül hangzottak, a suttogva terjedő gyászshirhez, hogy Juhász Gyula az élők sorából elköltözött. Igen, Juhász Gyula törékeny, költői, finom lelke nem győzte kíváraini a nyíló tavaszt. Az ő lelke a papsfényes derűre, melegségre vágyott. És a magyar égbolton és ő felette makacsul eltakarták a sötét felhők az életét napot.

— Csodálatos tragédiája Juhász Gyula életének, hogy ő, aki pazar bőkezűséggel osztogatta embertársai közt lelkének kiapadhatatlan kincs-tárából a magyar irodalom legszebb gyöngyeit, a költészet virágos kertjének csodásan szép termékeit, olykor egyszerű, de mindig szinompás mezei virágokat, máskor a legtrikább példányokat — nem kapott esérébe az élettől semmi vigaszt, semmi virágot, semmi derűt, napot, világosságot.

— Most már hlába költögetnénk. Pedig milyen szép volna, ha látná, talán szarkasztikus mosoly villanna az ajkán, ha tudná, hogy halála után menyire megbeesüljük...

— Juhász Gyula fájdalmas nagy vesztesége a magyar irodalomnak, de külön nagy vesztesége szülővárosának, Szegednek, melyre ország-világ előtt ismert nevével, magyar szívének, lelkének gazdag ajándékaival, mindig csak fényt és dicsőséget sugárzott felénk. A város átérzi a fájdalmas veszteséget és megbeesüli önmagát és a nagy halott emléket azzal, hogy Juhász Gyulát a város halottjának tekinti. És én Juhász Gyula szülővárosa, Szeged város közönsége és hatósága nevében mondom most Juhász Gyulának utolsó Isten-hozzádot.

— Tömörkény, Móra, Nyilassy lelke vár reád, Juhász Gyula — és mi tudjuk, hogy nem hagytatok el bennünket, emlékekkel és alkotásaitokkal közöttünk maradtatok.

Ezután

dr. Sik Sándor

egyetemi tanár, a kiváló papköltő lépett a koporsó elé, hogy elbucsszon a halottól a Petőfi- és a Dugonics-Társaság nevében.

Belvárosi Mozi

Ma és mindennap!

A legnagyobb siker, a legjobb magyar film!

Rád bízom a feleségem!

Egy házaspár és a barát felrengető bonyodalmak kalandjai. Vaszary János pompás vigjátéka. Fülbemászó remek zene, patthozó slágerek! A főszerepekben

Erdélyi Mici, Páger Antal és Komár Julia

és a magyar színészgárda legjava. 5, 7, 9

Széchenyi Mozi

Ma utoljára

Menekülő szerelem

Egy asszony szerelme és kálváriája. Főszereplők: Kay Francis és Lukács Pál 5, 7, 9

ingyen
NEM PÉNZÉRT
adja
D. OETKER
CÉG

A MOST 1937-ben MEGJELENT ÚJ
KÉPES SÜTEMÉNYES RECEPTKÖNYVÉT.
DR. OETKER A CÉG
GYÁRTELEPE: BUDAPEST, VIII. CONTI-U. 25.

— Megrendülve állunk ravatalod előtt, elköltözött irótársunk, Juhász Gyula — mondotta — és itt áll velünk lelkében, nemcsak az egész Petőfi- és Dugonics-Társaság, hanem egészen bizonyosan minden magyar író. Lelkünk mélyéig átjár bennünket a fájdalom az előtt a csendes, de könyörtelen tragédia előtt, amely egész életed belső tartalma volt és amely most ime elérkezett a véghez, oda, ahol a tragédia végződik és kezdődik az apothéózis. De ez a fájdalom még sem diszharmonikus, még sem szépség nélküli, mert a te éneked felejthetetlen dallama cseng át: a csendes, szelid, a békességes szomorúságnak, a megtisztult és az örökkévalóságba néző szenvedésnek az a kristálytisza hangja, amely költészetet olyan egyetlenné és olyan csodálatossá tesz.

— A te proessziód már elvonult örvény és sírok felett és immár az égi táj felé tart: vár rá a kettős végtelen: örökkévalóságban hisszük és reméljük könyörületen Uristen kegyelmes békessége, amely után annyira vágytál, a földön a magyar földön pedig tudjuk és érezzük dalaidnak, az örök magyar bánatot az Alföld örök színeivel kifejező dalaidnak a magyar szíven élő halhatatlansága.

Ezután Tölgyes Gyula beszélt, majd Duttka Ákos, a váradi Holnaposok nevében vett bucsút az elköltözött költőtársától. Duttka költői beszédét lapunk más helvén közöljük. A volt iskolatársak nevében dr. Eisner Mánó mondott bucsuszavakat.

— Virágaidat könnyeinkkel fogjuk öntözni — mondotta —, kedves, drága, egyetlen Juhász Gyula barátunk, mert a Te fájdalom bennünk Miattad és Éretted tovább él. — Miattad és Éretted, aki a bohó és szent fiataliságnak és minden igaz emberségnek mindvégig felejthetetlen szelleme voltál.

Végül Gallyasi Miklós beszélt a vásárhelyi Tornvay-Társaság nevében.

— Hódmezővásárhelyről — ahogy Te nevezted el — a magyar Felsőlehel jöttünk — mondotta —, tisztességtelre ravatalodhoz, Juhász Gyula. A szomszéd város szellemi életének könyves hódolatát hozta bucsuzó elébed: a Tornvay-Társaság. Az előtted elment Tornvay Jánosnak, az eset poétájának el nem mondott gondolatait, aki még halálos betegen is baráti látogatásra készült Hozzád, a magyar szó utólrhetetlen niktórához. Mit akart mondani — nem tudjuk. Talán csak szembe nézni, talán csak kezéd akarta megszorítani. Másként rendeltetett.

— Egvedül maradtunk Juhász Gyula. Itt hagytál bennünket Te, az igaz puritán, a misztikus titkok vallatója, az utolsó nagy, istenkereső és árván maradt a magyar költészet. Még valamit hoztunk Neked: egy iv díszes papírost, amelyre társaságunk, alakulása pillanatában beírta a Te nevedet: „Juhász Gyula a Tornvay-Társaság tiszteleti tagja, 1934”. Csak most adjuk át, hisz hosszú-hosszu idő után csak most engedél magadhoz embereket. Halhatatlan lelked talán ki tudia olvasni belőle azt a mélyseges tisztetletet, áhitatot, mivel magánvos életedet, művészetetet öveztek s amellvel megállunk koporsód előtt.

Ezután a színházi kórus énekelte még el a Mért oly borús kezdetű gyászdalt, majd leemelték a koporsót a katalafalkról, levitték a széles lépcsőkön és elhelyezték a négylovas halálbatárba, az utolsó halóba, amely lassan megindult terhével az utolsó utra, a belvárosi temető felé. A batárt sűrű tömegben kísérelte a közönség végig a Kárász-tucán a Kálváriateván.

A város díszsírjét jelölt ki nagy halottja számára.

Móra Ferenc sírja szomszédságában.

Raskó Sándor prelátus itt beszentelle még egyszer a koporsót, amely azután elsüllyedt a sírveremben és hullt rá dörögve a föld. a